

Federatie
**Medisch
Specialisten**

HANDREIKING

Verandercoach

voor medisch specialisten en andere zorgprofessionals

OPLEIDEN EN ONTWIKKELEN

COLOFON

De Handreiking Verandercoach is een uitgave van de Federatie van Medisch Specialisten ontwikkeld in het kader van Opleiden 2025. Deze digitale Verandercoach is gebaseerd op het fysieke Veranderspel eerder uitgebracht door gynaecoloog Fedde Scheele en opleidingsdeskundige Corry den Rooyen.

De digitale Verandercoach is tot stand gekomen in samenwerking met:
 Fedde Scheele, gynaecoloog, hoogleraar innovatie van zorg en onderwijs
 Corry den Rooijen, opleidingskundige, oprichter De Tweede Praktijk
 Frederique Spanenburg, veranderkundige, senior managing consultant Berenschot
 Christel van Zijp, organisatieadviseur zorg, senior managing consultant Berenschot
 Erik van Leur, educational designer, eigenaar Innovijs
 Ramon van den Berg, senior adviseur Federatie Medisch Specialisten

Het document is te downloaden via www.medischevervolgopleidingen.nl

Vragen

Heb je vragen of opmerkingen over dit document?
 Neem contact op via opleiding@demedischspecialist.nl

Vormgeving

Distincto Design

Beeld

INFO OVER FOTO INVOEGEN

© Federatie Medisch Specialisten februari 2023

Alle opgenomen informatie is eigendom van de Federatie. Overnemen van inhoud, geheel of gedeeltelijk is toegestaan mits met bronvermelding.

Vrijwaring

De Federatie heeft de grootst mogelijke zorg besteed aan de samenstelling van dit document. Desondanks accepteert de Federatie geen aansprakelijkheid voor eventuele onjuistheden in de informatie, noch voor schade, overlast of ongemak dan wel andersoortige gevolgen die voortvloeien uit of samenhangen met het gebruik van de informatie.

INLEIDING

Aanleiding

Zorg en opleiding zijn continu in beweging, maar we weten ook dat veranderen in de zorg en zeker in het medisch specialistisch domein niet zonder slag of stoot gaat. Een strategische én praktische veranderaanpak helpt om de verandering de werkvloer te laten bereiken en daadwerkelijk in praktijk te bekijken.

Ter ondersteuning van medisch specialisten en andere zorgprofessionals die een strategische en praktische veranderaanpak willen ontwikkelen, is onder leiding van gynaecoloog en hoogleraar innovatie van zorg en opleiding Fedde Scheele en opleidingsdeskundige Corry den Rooijen¹, samen met adviseurs van Berenschot en de Federatie Medisch Specialisten, de Verandercoach in een online omgeving ontwikkeld. Hiermee krijgen zorgprofessionals met veranderambities het gereedschap in handen om op interactieve wijze samen tot een veranderaanpak te komen.

DOEL VAN DE VERANDERCOACH

Het doel van de Verandercoach is om groepen van medisch specialisten te ondersteunen bij het structureel en daarmee succesvol aanpakken van een verandering. Zijn er veranderambities voor zorg en/of opleiding en moeten zaken anders aangepakt gaan worden, zoals een nieuwe werkwijze implementeren of ongebaande (zorg-) paden bewandelen met verschillende zorgprofessionals uit je netwerk? Gebruik voor de uitwerking hiervan de Verandercoach.

De online omgeving van de Verandercoach ondersteunt het gesprek met betrokkenen uit je vakgroep of commissie en brengt de verschillende vraagstukken en perspectieven die belangrijk zijn voor de verandering expliciet op tafel. Doorloop met een groep van vier tot zes personen alle stappen van de Verandercoach en kom samen met alle betrokkenen tot de ingrediënten die belangrijk zijn om de verandering succesvol voor te bereiden als basis voor een goed veranderplan.

WAT IS DE VERANDERCOACH?

Het is een online omgeving waarin groepsdynamiek, veranderkundige methodieken en toepasbaarheid in de professionele ziekenhuisomgeving bij elkaar komen. Veranderen gaat niet vanzelf. Zeker in een ziekenhuisomgeving komt het vaak voor dat een verandering als technisch vraagstuk 'even moet worden opgelost'. Het is de vraag hoe vaak die oplossing wordt gevonden, laat staan daadwerkelijk op de werkvloer wordt geïmplementeerd. Vaak is de context complex en zullen routines, mensen én soms ook stakeholders mee moeten veranderen om tot succes te komen.

De Verandercoach neemt een groep van vier tot zes zorgprofessionals stapsgewijs mee langs vraagstukken die bepalend zijn om een verandering succesvol te gaan realiseren. In 1,5 uur doorloopt een groep de vier fasen van het veranderproces: begrijpen, willen, kunnen en doen. Er worden vragen gesteld over de context, het waarom, wat, wie en hoe van de verandering. Je bespreekt met jouw collega's verschillende antwoordopties en krijgt zo per fase van de verandering zicht op waar je staat én tips om tot het beste veranderplan te komen.

¹ De Verandercoach is een online omgeving, op basis van het idee van Fedde Scheele en Corry den Rooijen, die met Berenschot en de Federatie Medisch Specialisten uitgewerkt en beschikbaar gemaakt.

PROCESBEGELEIDING

De Verandercoach is voor iedereen die graag een verandering tot stand wil brengen zelfstandig te gebruiken. Organiseer bijvoorbeeld een fysieke bijeenkomst met alle betrokkenen, toon de online omgeving op een groot scherm in de ruimte en benoem één van de collega's als procesbegeleider. De omgeving leidt de groep door de fasen en vragen. Bij een volledige digitale bijeenkomst hebben alle deelnemers aan de sessie de Verandercoach open vanuit hun eigen omgeving. Is meer begeleiding gewenst kies dan bijvoorbeeld voor het intern (binnen de eigen instelling, bijvoorbeeld vanuit de academie of het leerhuis) of extern te betrekken van een procesleider die de groep begeleidt.

EEN VERANDERCOACH-SESSIE IN 10 STAPPEN:

1. Wijs een spelleider (procesbegeleider) aan die de groep digitaal meeneemt in de discussie via de Verandercoach;
2. Volg de fasen en vragen in de volgorde waarin ze je in de online omgeving gepresenteerd worden;
3. Wees nieuwsgierig, stel vragen en onderzoek waarom je collega's soms tot een ander antwoord komen;
4. Bespreek samen de gepresenteerde antwoordopties en kom tot die keuze die de dialoog representeert;
5. Klik als wenselijk op het i'tje voor een hint (verdiepende informatie) bij de vraag;
6. Houd tempo in de beantwoording van de vragen (besteed ca. 5, maar niet meer dan 10 min. per vraag);
7. Bekijk samen na de laatste vraag het samenvattende overzicht (wat leren jullie?) en bepaal hoe verder;
8. Plan in ieder geval een werkoverleg waarin jullie het gesprek over het veranderplan voortzetten;
9. Deel het veranderplan met te bepalen collega's en/of belangrijke stakeholders die niet aanwezig zijn;
10. Zoek als wenselijk verdieping in beschikbare veranderkundige methodieken. Zie hiervoor ook de bijlagen.

BIJLAGEN:

- [Achtergronden](#) bij de verandermethodieken die in de Verandercoach zijn toegepast
- [De Verandercoach](#)
- [Academie Medisch Specialisten voor procesbegeleiding](#)